

LA PETITESA DE BETLEM

A la primera lectura d'aquest 4rt diumenge d'Advent, llegim un text del profeta Miquees. Poc usat en la litúrgia i poc conegut, no serà sobrer situar la persona, l'activitat d'aquest profeta i els trets fonamentals dels seus escrits. Les poques dades històriques de la seva predicació ens les dóna el primer verset del llibre: "Miquees de Morèixet en temps de Jotam, Acaz i Ezequies, reis de Judà, paraula revelada sobre Samaria i Jerusalem". Miquees és, doncs, un contemporani d'Isaïes, originari del regne de Judà, que, durant el segle VIII aC., farà objecte de la seva predicació el que passa a Samaria i Jerusalem. Pel que fa als esdeveniments històrics que li tocarà viure, cal recordar que Teglatfalassar III, rei d'Assíria conquesta Damasc el 732 aC.; Samaria caurà el 722 i Jerusalem sofrirà un setge el 701, sense que, de moment, arribi a ser conquerida. Aquests fets l'haurien d'impactar i, com altres profetes diran, les desgràcies polítiques tenen la seva causa en el mal comportament, sobretot dels dirigents tant civils com religiosos. I seran precisament aquests dos col·lectius de dirigents, les elits de Jerusalem i Samaria, els destinataris de la seva predicació.

Pel que fa al llibre, tal com el tenim, hi ha un consens força estès entre els comentaristes que els tres primers capítols del llibre procedirien del propi Miquees, la resta prové de la seva escola o són afegits posteriors. La lectura que llegim avui entraria en aquesta part del llibre. Com és habitual en la literatura profètica hi ha una alternança entre els oracles de judici i els oracles de salvació.

Amb sintonia amb els altres profetes del segle VIII aC., Amós, Osees, Isaïes, a Miquees li preocupa la injustícia social. És impactant l'actualitat del seu missatge quan diu: "Ai dels qui, del lliu estant, planegen el mal i, en fer-se clar, l'executen, abusant del poder que tenen a les mans. Si desitgen camps, els roben; si volen cases, les prenen; extorsionen el cap de casa i la seva

família, li arrabassen l'heretat" (2,1s). Mentre que governants i comerciants estafen i roben als pobres i als humils, els sacerdots i els profetes adapten les seves paraules per agradar als seus destinataris (3,9-11).

Enmig d'aquest panorama brollen els oracles d'esperança d'un futur millor. Un d'aquest és el text, que llegim avui. L'oracle està centrat en l'esperança d'un nou Israel, que sorgirà d'una resta i que tindrà per cabdill un descendent de David, que actuarà com autèntic pastor i portarà la pau. Miquees recorda l'origen de David, Betlem (1 Sa 16,1) i ho fa ressaltant la petitesa de Betlem, segurament per contrastar-la amb Jerusalem, la capital de residència de la dinastia davídica. De fet Jerusalem, en temps de David, fou una ciutat pobrament desenvolupada, fou, en escollir-la David per fer-la capital del regne, quan es convertí en l'emblema de la dinastia davídica. Miquees vol, però, tornar als orígens humils del messianisme de David i és per això que fa esment de la ciutat de Betlem. Aquesta humilitat queda emfasitzada pel record de l'ofici de David: pastor. El nou governant del nou Israel ha de dirigir el seu poble com un pastor vetlla pel seu ramat i no amb la prepotència dels dirigents que el profeta critica.

El verset 2 pot presentar una lectura difícil. La que ha d'infantar es refereix a la mare del nou rei i, fins que això no passi, Déu tindrà abandonat el seu poble. Recordem que per Isaïes la noia que infanta un fill és també senyal d'un nou temps messiànic (Is 7,14). La reunió de la resta de germans amb els fills d'Israel fa referència a la unitat dels reialmes del sud i del nord, reunió idíl·lica, que tingué lloc en temps del rei David. Vistos els fets polítics posteriors, ni governants, ni sacerdots, ni profetes, ni pole en general haurien fet gaire cas de l'afany predicador del profeta Miquees.

Diumenge IV d'Advent
23 de Desembre de 2012